

MEMORIE VAN LANDBOUWVOORVALLEN

Door

W. Schulpen (1840-1923)

Landbouwer en schepen te Roosteren

Uitgave
Chris Wessels
Kempstraat 12
Roosteren
E-mail: cag.wessels@tiscali.nl

Voorwoord

Vijftig jaar lang van 1865 tot 1915 noteerde Willem Schulpden jaarlijks de meest opmerkelijke zaken die voor de boer van belang waren. Niet alleen landbouwwallen, maar ook andere opmerkelijke zaken komen aan bod. Bijvoorbeeld het wel en wee van het dorp Roosteren tijdens hoog water van de Maas, de oprichting van de fanfare in 1885, de bouw van de brug naar Maaseik en natuurverschijnselen. Willem had een brede interesse. Terloops geeft hij ook zijn mening over de belangrijker politieke gebeurtenissen zoals de Frans-Duitse oorlog van 1870 en de eerste wereldoorlog.

Een aantal beschrijvingen zijn opmerkelijk herkenbaar, ook in onze tijd. Ook toen al kregen de mensen in Roosteren regelmatig natte voeten als gevolg van overstromingen van de Maas. Ook toen al maakte men zich druk over de verdeling van de Rijksvergoeding van de geleden schade. Het originele notitieboekje heeft jarenlang in en lade gelegen in de boerderij aan de Maaseikerweg. Twee generaties kinderhandjes hebben hun sporen nagelaten. Vandaar dat hier en daar helaas wat stukjes ontbreken. Bovendien zijn sommige woorden onleesbaar. In de tekst is dit aangegeven.

Chris Wessels
Roosteren, 16 december 2002

1865

In het jaar 1865 verhagelde een groot gedeelte van het koren, en datgeene wat daaraan geleden had, en niet uitgevaren werd, was tamelijk doch met goed, maar het bragt meer strooi en in evenredigheid, evenveel vruchten op als de uitgevarene landerijen. Deze hagel viel op den 10 Mei eenige dagen voor de korenbloesem: doch al wat nog zoo fel getroffen werd, bloeide en kreeg ook nog al koren in te rekenen het bunder tegen 58 vat. De boekweit in de verhagelde landen was kort van strooi doch bracht tamelijk veel vruchten op. maar de haver die er het meest ingezaaid werd, bleef kort in strooi en leverde min vruchten en zeer ligte op. ook was het eenen nadeelige zomer door de felle droogte. De akkers dewelke het diepst doorploegt waren bragten het meest op aan strooi en vruchten.

1866

Het jaar 1866 valt op te merken door zijnen slappe winter deswelke veel onkruid deed blijven leven, wat meerendeels bevriest, b.v. riefvogels en steenwikke die zich bijzonder veel in het grootst gedeelte van het veld bevonden: zij die het onkruid er uit hadden laten plukken

1868

Het jaar 1868 hadden wij eenen zeer droogen zomer waardoor weinig voeder voor het vee was, dat groote armoede leed, doch wat de oogst aanging, zij leverde niet teveel strooi op doch de opbrengst van vruchten liet niets te wenschen over, en de aardappels waren sinds 1845 toen voor het eerst de ziekte eraan kwam nooit zoo goed meer geweest doch ook wist men dit jaar van geene ziekte.

1869

Het jaar 1869 geef een zeer koud en nat voorjaar en in den beginne van den oogst was het zeer droog en slecht voor het vee. Aangaande de oogst bemerkte men dat het rogge zeer veel strooi opleverde doch weinig vruchten maar de tarwe was buitengewoon goed in strooi en vruchten, bijzonder die welke zuiver had gestaan. De zoomervruchten waren ook tamelijk goed. In het najaar was het vee verschrikkelijk duur en welhaast niet te vinden. Op herfst den 26 en 27 October 1869 sneeuwde het zoo vreeselijk dat hij 5 dagen bleef liggen en de nacht van 27 op 28 vroom het zoo hard, dat de karotten die nog niet uit waren, geheel bevroren, en zij wierden al rot.

1870

(ontbrekende tekst)

.....was zoo gaauw gekomen dat de schippers hunne schepen met in de haven konden krijgen zoo dat velen met het ijs los en wegdreven, er waren het veer van Maaseijk en drie schepen. Twee van Frits Meulenberg Genattenhoven en een van J. Dreesen Obbicht bij ons aan de griend aangedreven, en de waren zeker 150 man om die uit het ijs te helpen, en dit lukte ook, doch het was toen zoo koud dat men met stil kon staan, toen hebben wij zeker met 50 man ons kinderspel boompje wisselen nog eens herhaald om warm te worden. Toen was ik 30 jaar oud, doch daar waren er wel die het spel mede hielden die 50 jaren oud waren en nog.

Ook barste in 1870 in het einde van Julij de verschrikkelijke oorlog uit tusschen Frankrijk en Pruissen, die nog al voorduurde toen ik dit schreef en wel is het heden den 20 Januarij 1871 nu zijn de Pruissen over acht dagen begonnen met Parijs te bombarderen, en winnen maar op alle andere punten waar hunne verschillende legers staan. Tot en met den 27 januarij hebben de Puijssen nog maar altijd gewonnen, en op dit oogenblik hebben zij eenen wapenstilstand geteekend om over den vrede te onderhandelen, toen hadden de Pruissen reeds alle forten van Parijs, en zelfs een groot deel van de stad, dooreen geschoten. Doch volgens de Pruissen hun gezegden was het onmogelijk de stad te winnen zonder uit te hongeren, eveneens als Metz, hetwelk zij ook zoo hebben moeten uithongeren en toen wilden zij zeggen dat de maarschalk Bazaine zich had laten omkopen omdat hij voor de Republiek niet meer wilde strijden wijl het keizerrijk verviel met de overgaaf van Napoleon (In) bij Sedan, O! schande voor Frankrijk.

Den 1 Maart hebben zij de vrede geteekend onder de volgende voorwaarde. dat Frankrijk moest betalen aan Pruissen 5 miljard franks, zegge vijfduizend millioen, afstand van den Elzas buiten Belfort en 1/5 van Lotharingen met inbegrepen Metz. Te betalen binnen de drie jaren, en voordat het betaald was verlieten de Pruissen de omstreken van Sedan niet.

Het jaar 1870 is het schandelijkste geweest voor den landbouw dat ooit iemand bekend is geweest, met alleen door het vooren gemeld vroeg grondwater en de lange en felle vrost maar wel doordat het veeltijds bij dag regende en veel regende, en dan 's nachts schrikkelijk hard vroom, zoveel dat de akkers die niet met ijs bedekt waren juist zoo hard en scherp waren als zintels en half onder water stonden doordat geen water de grond kon indringen, zoodat het veld juist was toen het een maand niet meer gevoren had als of het in het in het laastst van September was als alles uit het veld is en nog niets van het gezaaide den dag ziet, doch de tarwe die onder het ijs had gezeten en wat vroeg gezaaid was, en ook de heel vroeg gezaaide die niet onder water was geweest, begon zich half Maart wat laten te zien. Doch rogge wist men op dit oogenblik nog niet of wel 5 bunder in ons gansch veld kunnen blijven staan, doch ieder boer loert heden den 15 Maart nog al of het uitspringen zal omdat men nogal vrij veel koren en tarwe vind hetwelk op de wortel of op de eerste knoop in de grond schiet. Hierover zal ik de uitslag verder noteren na ondervindingen. Nooit ook zijn de zoomervruchten zoo duur geweest als op dit oogenblik. Alleen voor zaadgoed heden den 15 Maart kost de Kilo haver 0,16 fl. de zoomer-gerst de Kg 0,17 fl., de bonen erwten wikken? tien frank het Maseijker vat wat ongeveer 18 Kg weegt. Ook kocht men toe op de naburige dorpen zoomertarwe aan 11 frank het vat, en veel menschen zaaide heden nog winter koren en tarwe, het welk nu kostte de tarwe 6 fr 10 en het rogge 5 frank. Het maseijker vat wegende tarwe 17,5 kg, rogge 16,5 kg.

Roosteren den 15 Maart 1870 W. Schulpen

1871

Van den 26 April tot den 1 Mei was het water zoo groot dat alle laagten van ons veld onder water stonden want het was zoo groot dat de Nolkenskamp half onder stonden, de haver waar het water op gestaan had was niet kapot maar bleef slechts een kort van strooi anders was dezelve zeer goed, de aardappels waar het water maar slechts in de voren gestaan heeft werden heel voel (=rot) en er kwam niets van. Geen koren noch tarwe wat in de winter met onder het ijs had gelegen of niet door eene digte haag of huis is beschut geweest is blijven staan en nog voor het grootste

gedeelte is het al zeer slecht. Tusschen den 18-19 Mei bevroren alle aardappels die uit waren en bleef het koud tot in het laatst van Junij en half Julij hadden wij nog geene twee warme dagen naast malkaâr gehad. De vijfiende Junij was nog naauwelijks zooveel gras op de weide, dat zich eene koe vol kon eten, en in het begin van Julij maaide men tot 8 a 9 duizend halve kilo's hooi per bunder van 400 oude roeden.

15 Julij stond alles wat gezond was en niet van water leden had, onverbeterlijk want het haverveld stond tegen elkaar te wiegen gelijk twee dronkaards. Zeer vele was in het begin van April gezaaid vroeg het best.

Roosteren den 18 October 1871

De boerderij van Willem aan de Maaseikerweg in Roosteren, waar generaties lang Schulpens geboerd hebben

1872

lets over het opleveren en prijs der vruchten

Wat de opbrengst van haver aangaat die heeft nooit iemand zoo goed gezien wijl op honderd kleine roeden gewassen is 90 Maseijker vat, en niet op een enkel stuk maar op vette landerijen doorelkander en gerst heeft men ook 50 vat op de 100 roeden, boekwijt middelmatig aardappels en karotten slecht en sommige zeer slecht, boonen en erwten zijn nooit beter gelukt en zoomertarwe slecht en weinig strooi. De prijs der zoomervruchten was nog al naar dat niets als van dat getuig was redelijk aan prijs. De haver koste op dezen datum 7,5 cents de Kilo. gerst 9 cts, boekweit 10, erwten 5 fr., boonen 4 het vat en aardappels 2,10 fr. het maseijker vat. Wat het koren en tarwe betreft dit is zonder finalen miswas zoo slecht nooit geweest, want doorelkander heeft het geen 10 vat per 100 roeden opgebracht, doch zoo duur is het ook nooit geweest voor het zaadgoed, de tarwe kostte 10 fr. het vat of 17,5 kilo en het koren 6 franks. Doch er werd vele oude tarwe gezaaid en ook koren doch hoe dit uitkomt zal ik noteren na den uitval gezien te hebben. Aangaande het oud koren valt te zeggen, dat het juist niet zoo dik stond als nieuwe, maar toen het oogst was kon men het niet meer zien, wat het logtste stond vroeg was laat het beste, en de oude tarwe is juist

zoo goed geweest als de nieuwe, maar door dat men ze te dik gezaaid had, had men zich veel schade gedaan, want die stond allemaal te dik erop en kleinartig, en nooit is meer strooigewas gewassen dan de oogst van 1872 wat wintervruchten aangaat doch de zoomervruchten waren slecht.

In de laatste maanden van 1872 heeft het 7 weken in eene stuk geregend terwijl maar weinigen dagen van November en December redelijk meer waren zoo groeide het water ook tot eenen redelijke hoogte zoo dat veel van de laagtens verzoop want het had juist vijf weken geduurd dat het groot bleef.

De nacht tuschen den 27 en 28 November van dit jaar was een wonderverschijnsel, het regende die nacht aanhoudend sterren zoodat men er 53 in eene minuut telden en volgens eenige natuurkundigen zouden er ongeveer 125000 door een oog zijn waargenomen (zeker voor te teken).

Aangaande de prijzen der vruchten moet ik zeggen deze waren hoog naardat zoo veel gewassen was, de tarwe bijzonder kostte 5,5 fr. de 17,5 kilo, rogge naar rato beter koop 3,30 fr.

1873

Voor 1873 de winter had het nog niet gevoren doch in dit jaar begon het den 26 januarij en toen was het water ook al weer eens in het veld geweest.

Het vee was in dien tijd zoo duur als het nog nooit voorheen geweest was. De paarden waren meer dan 1/3 duurder dan 9 maanden voor dezen datum en een middel paard kostte nu duizend frank en zoo was het ook met koeijen en schapen en alles wat leefde was even duur zoo ook jonge varkens van 4 a 5 weken kostten 26 à 28 franks het stuk, eene middel koe 400 frank, een redelijke goede moederschaap 55 à 60 franks want anderhalfjaar voor dezen datum 30 à 35 frank gold.

Roosteren den 29 januarij 1873 W. Schulpen

De rest van 1873 kwam nog al eens het water in het veld zoo dat alle laagtens verzoopen waren Op het voorjaar veel werk en veel zoomergoed moest gezaaid worden.

De oogst van drie en zeventig was voor het grootste gedeelte goed, bijzonder tarwe en rogge en het zoomergoed was redelijk, de prijzen van het vee waren doorgaans hoog zoodat het een goed jaar was voor de boer.

1874

Achtienhonderdvierenzeventig valt op te merken dat het veel water was geweest doch een goed voorjaar, aangaande den oogst mag gezegd worden dat doorgaans alles goed was doch aardappels buitengewoon goed en klaverzaad is in mijn leven dat ik weet nooit zoo goed geweest, wij hadden van nog iets minder dan een bunder hadden wij ruim 20 vatten en daarbij kostte hij ook nog van 35 tot 40 cts het pond. Voor veel boeren is zelden eenen beteren oogst gewassen doch het vee was nog zoo duur als het nu eenige jaren geweest was en het bleef ook eentong met de prijs het geheele jaar door.

1875

Wat 1875 betreft gaan langs alle kanten van de boer klaagtonen op wyl de oogst slecht was en daarbij kostte de tarwe ook zeer weinig en strooi was zoo weinig

gewassen dat alle menschen er sober mede om moesten springen, doch zoo duur is het ook nooit geweest. In December van dit jaar gold het de duizend kilo hier op de plaats 95 fr. voor goed roggestrooi. Ook op het einde van dit jaar begon het vee mede wat hooger in prijs te stijgen. Nooit is ook meer groen en rapen gewassen als dit jaar

Roosteren den 29 Dec. 1875

1876

Het begin van 1876 was eenen strengen winter zoodat nog veel rapen in het veld waren den welke ook nu niets meer waard zijn. Op heden den 2 Februarij is de straat bezaaid met kooplieden om koeien, dus ook goede handel en hooge prijs. De prijzen van het vee zijn aanhoudend hoog gebleven tot in de zomer, in Maart zijn alle vruchten een halven frank per vat geklommen doch hooi en stroo gedaald.

Half februarij was de Maas zoo klein als ze ooit in den zomer was en dit duurde ook tot laastst van dezen maand, toen lag veel sneeuw, de sneeuw was reeds bij ons totaal weg, en geen water was te zien, doch met 1 Maart begon het te regenen, en de Maas groeide op eenen nacht zeven voet en hield niet op voor dezelve hoog tegen den dijk opstond, men wilde hebben dat ze op vier en twintig uren ook vier en twintig voet gewassen was, doch in het begin wies ze meer dan twee voet in de uur.

Dit water bleef een maand staan, dan weer wat hoger, dan weer wat lager, doch bijna altijd dat het over de weg liep van Susteren naar Maseijk zodat schrikkelijk veel bedierf in het veld. Den twaalfden Maart was op een zondag toen brak snamiddags om vijfuren een storm los zoo heeft het nooit een mensch gezien op het land. Het water was toen juist het hoogste, de wind dreef woiken water over de dijken, die een quartier ver in de lucht bleven voortdrijven, de dijken leden veel want aan de Dulkensdijk was veel schade, en honderd boomen werden allen over den dijk heen geworpen, in onze gemeente werden ze op duizend geschat die omliggen en allen de dikste. Het was eene ware verwoesting, pannen joegen met duizende af want daar was bijna geen huis van vrij, afin men meende dat het met ons gedaan was. Wij, eene compangie van Kokkeiaar waren juist in het dorp bij Kops aan kaartspelen. Alles liep weg, doch wij konden niet over het water te huis komen, daarom speelde wij eerst het spel uit, het heette kruisjassen. Diezelfde nacht duurde de storm tot elf uur toen eerst konden wij naar huis, toen lag alles dooreen dat men moest weg zoeken om met de schrik? door te komen. Ook brak toen de dijk tusschen lilikhoven en Visserweert door en op de hoeffaard.

De verdere gevolgen van het hooge water waren: dat alle laagstens verzoopen waren en verscheide slechte zoomervruchten geteeld. Wat de wintergranen betreft: behalve het rogge was alles door het slecht heen. De tarwe bragt op per bunder dooreen gerekend vijf en veertig vat van 17,5 kilo, de aardappelen zijn op de teem zelden zoo goed geweest doch toen zij gerooid waren en 14 dagen aan huis, kon men dezelve op vele plaatsen 2/3 weg gooijen en eenige nog meer doch ook al minder. Het scheen dat het meest aan de soort van het land lag of aan de bemesting, doch juist kon men de oorzaak niet vinden.

Het vee was aan middelprijs het geheele jaar door. De vruchten niet duur naardat dezelve bijna overal zeer slecht waren.

1877

Het jaar 1877 was merkwaardig (door) bijzonder veel hooi op te brengen. De granen waren middelmatig gewassen doch zeer veel strooi. De aardappelen zeer slecht, zoodat slechts 50 à 60 vat op de honderd kleine roeden waren.

1877 brak ook de oorlog tusschen Rusland en Turkeije uit, dewelke lang duurde en op het laatste tot schade der Turken uitviel, toen zij voor de eerste maal ?????? schepen de Dardanillen doorgetrokken voor de Constantinopel gelegeerde ?????? alwaar toen voorlopig de vrede werd getekend in Februarij 1878, waar op weg over die ?????? een congres werd gehouden te Berlijn onder voorzitterschap van Van Bismark.

1878/1879

Ook hebben wij zoo goed als geen winter gehad van 1877 op 1878, waarvan de gevolgen zijn dat de oogst strooi genoeg maar in evenredigheid weinig vruchten gaf. Alles bleefgoedkoop, behalve het vee was en bleef duur. De winter van 1878 op 79 was zoo koud en streng dat wij zelden zoo eenen beleeft hebben, en zoo veel sneeuw. Bijna nooit zoo veel vreemd gevogelte heeft men hier te lande gezien. Naar dien strengen winter hebben wij op het voorjaar zeer veel regen gehad en de oogst stond dan weer slecht, dan maakte hij zich weer beter zoodat men algemeen een goede oogst verwachtte. Tot in Julij den 25 hadden wij nog niet eenen warme dag gehad zooals men er soms in April heeft gehad. De maand Julij hebben wij aanhoudende regens gehad zoodat het kunst was goed hooi te maken, en op 24 Julij 1879 begon de Maas zoodanig te wassen en reeds een dag te voeren, dat op 25 Julij St.Jacobsdag het water zoo hoog was dat op de buitenvelden als meerderveldje en nolkenskamp het water boven haver, tarwe en alle vruchten stond. De helft der aardappels stonden onder water zoodat tevoorzen was dat velen menschen geen vat zullen halen. St.Jacobsdags hebben wij naar de Kerk gereden met de paarden die er hadden, de andere moesten te huis blijven, en de meeste waren bezig met hooi visschen, hetwelk bij honderde hoesten drijven ging van de bovengriend en ook veel van onze grienden wat nog niet binnen was. 's Morgens begon men aan de schuit te timmeren dewelke 's middags te water lag om over te zetten. Dit werk had Hendnk Jansen verrigt, waarlijk zou Peter de Groote jaloersch zijn geweest indien hij in zijn leven had vernomen dat een boere klompenemker in zoo weinig tijd eene schuit te water kon brengen. St.Annadag ben ik met de schuit de griend in gevaren om eenden en duikers te schieten doch het was te vlak om dezelve te beloeren ofschoon er verscheidene waren. Op die dagen waren de dijken van Visserweert en van de hoeffaard in gevaar van door te breken, doch met veel arbeid hebben zij de hoeffaardijk gehouden. Wat Visserweert betreft daar waren de menschen nog te lui en te koppig voor hun eigen hulp te zorgen doch ben ik daar gekomen als raadslid en heb hun doen de spade nemen om een weinig in die groote behoefte te voorzien zoodat het is behouden gebleven. Dank dat geen wind opkwam, wat bijna anders altijd in hoog water het geval is. Tot maatstaf dient deze opteekening dat het water bij ons voor het huis doorliep op 25 julij op welken dag het om twaalfuren s'middags het hoogst was, waarna het zeer langzaam ging zakken, en onbegrijpelijk was het ons dat het reeds in 5 dagen bijna niets meer geregend had spun?, dus wonder.

Roosteren den 26 Julij 1879 W. Schulpen

1879

De gevolgen van het water in Julij 1879 waren dat alle aardappels verzoopen waar het langer dan twee dagen was op geweest, de haver, gerst, erwten en boekweit was niets waard waar het overheen was geloopt en waar water diep in had gestaan was maar was maar half goed en leverde slechte vruchten op. Hierop volgde eenen zeer strengen winter zoodat het 24 November begon te vriezen en bleef door vriezen en sneeuwen drie maanden aan een stuk, zoodat de Maas sterk bevroor en 14 dagen bleef vast zitten. Van Maseijk hadden eenige particulieren eene herberg op de Maas opgericht in een soort tent waar zij de eerste zondag 52 frank verdiende, hetwelk voor den armen werd gegeven. En om 2000 menschen te zien schaatsenrijden en met de slede te zien rond sturlen? behoefde men maar even onder Schansberg te gaan zien waar nog eene gladde schol was blijven zitten.

Bij het losbreken van de Maas ging het ijselijk toe. Verscheide schepen aan stukken, zelfs een van Willem Dreessen van Roosteren een los uit de

sloot te Maseijk hetwelk te Buggenum terecht kwam doch zeer beschadigd. Wat de oogst van 1879 aangaat deze was zeer slecht en het vee was goedkoop. Tegen het vorig jaar schilde het op eene goede koe of os honderd francs. Viermaal groot water in dit jaar heeft weer schade aan de vruchten gedaan.

Het echtpaar Schulpen-Schreurs

1880

Na den harden winter van 1879-80 valt van de oogst 1880 te zeggen dat, in verscheidene jaren, alles doorgaans niet zooveel vruchten heeft opgeleverd. Het rogge niet te veel strooi doch exelent van in hebben. Tarwe waar ze niet door het water bedorven was en goed land, ook zeer goed. Haver buiten gewoon goed, boekweit zeer slecht tot 5 vat op de 100 roeden. Klaverzaad goed, erwten nooit beter geweest en aardappelen ook zeer goed zoodat over niets te klagen valt alsdat alles goedkoop was van af oogst tot half October, terwijl toen de tarwe 1 franc op het vat hooger was dan van oogst af tot een maand voordat.

Het vee was in den zomer ook goedkoop doch in September begon het op te slaan, en heden geven ze weer goede prijzen, bijzonder voor melkvee. Nog valt op te merken dat die harde winter veel boomen had dood gevoren onder andere veele

Kopperpels?, kersen en appelboomen. ook jonge peerboomen, doch dit lag veel in de soort gelegen in onzen boomgaard waar er minstens 17 bevroren en velen die nog iets of wat geleden hebben.

Roosteren den 25 December 1880

Den 21 December 1880 begon de Maas schrikbarend te wassen doch ook al een paar dagen eerder zoodat den 22 Dec. het water de hoogte van 1850 14 duim overtrof en terwijl de dijken na 1850 zooveel verhoogd waren dat hetzelfde gevaar en op dezelfde plaats dreigde door te breken en wel aan den Daaldenweg aan Vrouw Dreessen en de vaart aan Kokkelert, doch dank aan de menschen van het gehucht Kokkelert en de middelen van de Maas gevonden vele rietboschen die aandreven anders was alle hoop verdreven, want de Wedw. Davin en de Vrouw Hangen hebben zich op 21 na 22 December in de nacht laten overzetten met de gemeentekas, waarvan Davin Jan Louis toen beheerder was. Van 21 tot 25 's avonds en op eenige plaatsen nog langer stond nog alles onder water, zelfs stallen en huizen, enkele uitgezonderd in Schettereind boven en oude Kerk. Het vee, koeijen, paarden en zwijnen waren opgehoogd of in de huizen zelf gebragt zoodat bij ons de kalver op het bakhuis en de zwijnen op den opkelder zaten en wij alleen boven woonden. Het water stond in ons huis 5 duim diep in de stallen 6 tot 7 duim doch met de schuit moesten wij alles voederen, behalve de koeijen.

Den 23 December gebeurde een groot ongeluk te Maseijk wyl eenige heeren en van de reis komende menschen van de statie naar Maseijk varen met een veerboot, werd hun de boot meester, zoodat dezelve aan de boschmolen teregt kwam. De schipper en eenige heeren ontkwamen het ongeluk, onder andere de apotheker Rademakers, Joseph Aarts (bijgenaamd de Witte), een vrouwspersoon en anderen. Doch Joseph Mangniet, postmeester, de zoon van bovengenoemde Rademaker en een doctoer van Bree verdronken meest alle. Schuld des ongeluks was aan Mangniet te danken.

Op 24 Dec. smorgens heb ik de menschen uit Schettereind opmerkzaam gemaakt op het gevaar dat aan den dijk bestond, waarna dat ook eenige de hulp hebben geleend, wyl aan Kokkelert geen man meer de oogen kon open houden na drie nachten werken.

W. Schulpen Dec.25 1880

1881

Roosteren den 1 October 1881

Het hiervoren gemeld groot water had veel schade aangerigt. Honderde bunders veldvruchten waren verzoopen. Hierna vormde zich eene watersnoodcommissie die de schade opnamen, doch dit ging zoo mank en de verdeeling was zoo onverschillig dat menschen die veel schade hadden minder ontvingen dan die weinig schade hadden, zoodat de commissie zeer partijdig te werk was gegaan. Die commissie bestond uit de heeren Jan Schoolmeesters, Hubert Loomans en August Reinen, doch de laatste was in den tijd vertrokken uit Roosteren en niet bij de opneming noodregeling tegenwoordig geweest. Doch die maar goed opgegeven had, had ook nog al iets beteekenend gekregen.

Op den ongelukkigen langen en kouden winter volgde een droog voorjaar, zoodat van Paaschen tot 25 julij met eens de grond nat was geweest van de regen, dus

eenen zeer lechten oogst en een derde stroo tegen gewoonlijk, doch nooit is meer fruit gewassen en de prijs was in den begin nogal goed en wel van 10 tot 12 fr. de 100 kilo. De appelen, peeren waren goedkoop van 3-5 fr. de 100 Kg. De vruchten kosten ook nogal een goeden prijs. Tarwe 5,50 fr. de 17,5 kilo. Het melkvee was duur doch het mestvee zeer goedkoop. De varkens ook duur, zelfs tot 1,20 de kilo. Den 11 September 1881 begon 's avonds te voren de Maas te wassen door het veel regenen hetwelk geduurd heeft van 25 Julij tot op heden den 1 October. Geen twee dagen achter malkaar goed weer, ik zeide de Maas groeide op eene nacht en opvolgende dag 11 voet, zoodat alle gras buitendijks onder water liep. Op kermisdag 's morgens was het bijna het hoogst. Veele aardappelen en andere vruchten stonden onder water het reaal eene ellendig aanzien. Het nagras is gedeeltijk gemaaid doch het was niet anders dan slijk en veel menschen hebben anders geenen dus zal het kunst en ongemak in het voederen zijn. Wat de aardappelen aangaat, die zijn doorgaans goed gelukt, en die in het water zijn geweest doch niet te lang, hebben zich goed gehouden.

W. Schulpden

Wat het nagras betreft dit is doorgaans gevoederd geworden een weinig gedorschen en wat in de top op zuip (ziep?) uit laten druipen en zoo gebruikt, en men heeft geene kwade gevolgen van ziekte bij het vee gezien.

1882

Het slecht vooruitzicht om met zoo weinig en slecht voeder die winter in te gaan deed veel vee verkocht worden, en wel aan zeer lage prijzen, zoodat een rund van de beste van een jaar te koop was voor 15 a 16 stuk a 5 fr. de kalf, koeijen waren aan middelprijs. Hierop volgde eenen zeer lijdzame winter. Het heeft niet zoo hard gevoren of het ijs droeg slechts eenige dagen in de geheele winter. Sneeuw is er totaal geene gevallen, zoodat wel is waar het voeder schoon op ging maar ook werd ermee teregtgekomen. Strooisel is bij honderde karren gehaald naar de Echterbosch zoodat de menschen nogal redelijk mest konden maken. Op het voorjaar van 1882 begon de prijs van het vee merklijk te rijzen, en op het einde van Mei kostte een rund van dezelfde gehalte als op herfst het dubbele en kalfskoeijen schilde ook eene ordinaire 100 fr. per stuk. Uit het overvloedige voeder, en ieder vee te min schijnt de hooge prijs zijne stijging te danken. Later in den hooitijd was het slecht weder, alle dagen regen zoodat men twee maanden moest hooien eer er mee gedaan was, doch grashooi weinig of geen bedorven doch klaverhooi veel. Den 28 Julij zagen wij weer na een paar dagen rust meer regen vallen als te voor en gewon de maas op 24 uren 2 meter 30 stijgen, zoodat de lage beemden weer geheel onder water liepen, doch het heeft weinig schade veroorzaakt.

Betreffende den oogst 1882: Hooi is er zelden zooveel gewassen, zelfs bunders tot 6000 kilo. Alle soorten van granen meer dan 2 maal zooveel stroo dan de 7 vorige jaren doormalkaar gerekend, ook kan men met zeggen dat bijna geen stuk mislukt is in het gehele veld. De vroege aardapelen zijn zeer goed gelukt, doch alle zijn rot geworden en de late hebben ook alreeds veel geleden door alle regens.

Roosteren den 15 Augustus 1882 W. Schulpden

1883/1884

1883/84 Kenmerkte zich door eenen zeer slappe winter en water hebben wij in het geheel niet gehad. De oogst was zeer goed in 't oog doch naarmate dat strooi was,

waren zeer weinig vrucht ten. Alle wintervruchten waren slecht, doch alleen de haver was buitengewoon goed, zij gaf 50 a 60 vat op de 100 kleine roeden. Aardappels en wortelvruchten waren zeer overvloedig gewassen, doch alles was zeer goedkoop. De tarwe kostte 3 fr. het vat en eenige centen meer het geheele jaar door. Het vee was nogal aan prijs, doch van St.Jacob hadden wij in Roosteren niet kunnen verkoopen, en wijl de longziekte heerste om die reden waren 89 stuks afgemaakt, doch die werden goed betaald door het Rijk, na onteigend te zijn en dan werd het vleesch publiek verkocht, en het eerste bij Karel Dhomen oude Kerk, aan 5 tot 13 cents de kilo. Later werd het duurder verkocht en wel van de beste ossen tot 80 cents de kilo, te zeggen de beste stukken. Na lang, bijna drie maanden niet een geval van ziekte te zijn voorgekomen deed ze zich weer voor bij Mathies Sanders waar er weer 5 werden afgemaakt. Zoodat de handel weer voor drie maanden geschorst bleef en wel tot laatst van Maart 1885.

1884/1885

De winter van 1884/85 was redelijk streng, het vroom en sneeuwde ongeveer drie weken. Nooit zijn zooveel Kraanvogels geschoten, het was juist alsof het oorlog was. Duizend schoten op een dag zijn verscheide dagen achter malkaar gedaan en andere trekvogels waren zeer weinig, zooals eenden, duikers en waterstanders. Den oogst van 1885 was middelmatig. Rogge had goed in, tarwe dat mogt al even gaan, hooi goed, nagras zoo goed als geen door de langdurige droogte. Aardappelen zeer goed, en alle zomervruchten waren goed. Handel in vee tamelijk goed doch de prijzen merklijk minder dan het voorgaand jaar. 1885 werd ook eene harmonie opgericht dewelke goede vooruitgang deed en telde 29 werkende leden die den 27 Februarij een serenade brachten aan Mgr. Boermans, nog functie doende als deken bij kerkvisitatie, dewelke verwondert was over het muziek op zoo korten tijd

1885/1886

1885/86 De vruchten waren goedkoop, de tarwe 1,65 fl. en zoo alles naar rato. De winter was flauw, doch driekoningendag 's morgens regende het nog en 's avonds lag de sneeuw 1 voet dik en de zesde Maart lag nog sneeuw van dezelfde en ook was het ijs op al dien tijd niet weg geweest en bijna alle snachts gevrozen, doch niet hard, zelfs is nog geen ijs in de Maas geweest. Vastenavond hebben de fanfare eenen optocht georganiseerd waaraan wel 80 man deelnamen en allen even gek.

1887

1887 In begin Junij is men begonnen aan de brug over de Maas te Maseijk aan genomen door Coqueril te Seraing voor 333,000 franks, doch het grondwerk werd overgenomen en gemaakt door Ernest Janssen van Luik en was den 15 December bijna klaar behalve de uitbaggering van grond en kiezel op den Hollandschen oever. Op kerstdag viel veel sneeuw, en begon hard te vriezen zoodat nieuwjaar veel ijs in de Maas was, doch den tweede Januarij vetrok de winter weer. Den 4 Januarij 1888 schoot ik een gans, dewelke ik in Aldeneik moest gaan halen en niet kon krijgen dan met veel moeite en nog een drinkgeld te geven. Zij woog 5 kilo.

De oogst van 1887 was wat rogge aanging goed, tarwe middelmatig maar zoomervruchten slecht door lange droogte en dan ook weer veel regen. Bijzonder was dat in den hooitijd groot water was, zoodat veel gras onder liep, waardoor veel

bedorven werd en welk hooi voor de helft van den ordinaire prijs verkocht werd en wel voor 40 fr. de duizend kilo.

Prijs

tarwe 8 cts de kilo

rogge 6 cts de kilo

haver 6 cts de kilo

De oogst van 1888 was slecht wat de wintervruchten aanging. De zoomeroogst was voortreffelijk, bijzonder haver. Van 1888 op 89 is ook de brug over de Maas gemaakt en den 24 Maart gekeurd en geopend. Er werd met eenen wagen beladen met 18000 kilo en zes paarden erover gereden, waarvan dezelve maar 5 millimetres zakte.

1889

De winter van 88 op 89 was in het begin zeer zacht, doch in Januarij 89 begon het te vriezen en duurde bijna aanhoudend tot de laatste Maart en ook sneeuwde het bijna alle dagen, doch hebben we weinig water gehad zoodat niets bedorven is erdoor.

1890/1891

1890 heeft het weinig gevoren in den beginne. De zomer was nat zoodat in de beginne van den oogst bijna niets droog te krijgen was. De rogge zaaitijd was mooi, maar de geheele maand October was nat dat de tarwe meestal geknoeid moest worden, doch is alles gezaaid kunnen worden altijd bij ons, doch op plaatsen waar men wat later was zijn honderd bunders moeten blijven liggen, aangezien het den 25 November begon te vriezen en duurde tot den 24 Januarij 1891. De Maas zat te Venloo reeds den 10 December dicht, doch bij ons eerst den 4 Januarij en brak los voor het iemand (*ontbrekende tekst*)

.....veel sneeuw gevallen en eenen weeg dooi bracht zooveel water dat er den druk niet kon weer staan. Bij ons ging ze zonder veel moeite door, doch op eenige plaatsen was het water hoog geweest evenwel boven om geene ongelukken, doch zoojuist verneem ik, heden is het den 28 Jan., dat even onder het landgoeden Oosden de Maas nog vastzit en waarschijnlijk de Maas eene nieuwe koers heeft genomen. Over de weide waar het water der geheele bovenmaas van den 24 gedreven heeft: geheel de boomen op den onder griend zijn bedorven en bijna voor niets verkocht.

De beeken in de omstreken hebben veel meer schade gedaan dan bij ons de Maas. Alle omliggende dorpen stonden van 24 tot 29 Januarij zoo onder water dat in de meeste huizen en stallen standen wel van 1 meter diep en zelfmeer voorkwamen.

1892

1892 is een geheel droogen zomer geweest. Zeer weinig hooi en geen ?????? gewassen de welke waren uitgezonderd erwten en boekwijt, redelijk goed gelukt.

Het mond en klaauwzeer brak den zoomer uit onder het rundvee en schapen, zoodat Zuid-Limburg daarvan niet bevrijd werd voor 1893 Januanj, waardoor Duitsland en Belgie voor invoer gesloten was en bleef. Zoo was in Februarij nog geen handel en die verkoopen wilde moest voor zeer kleine prijzen afgeven.

1893

De Maas ging den 6^e Januarij dicht en brak op den 27ste dien maand ook zonder schade te doen. Daarna werd het groot water dat op den rug den weg kapot dreef, zoodat het verkeer voor 8 dagen gestremd was. Men kon niet in Maseijk komen zonder schuit, met karren en wagens moest men toen de wei op het verzinken af met halven last. Den 11 Februarij was de weg weer zoover hersteld dat men weer kon varen.

Hierna kwam nog eens groot water dat de weg weer kapot dreef op dezelfde plaatsen en dreef er 14 dagen door, alweer gerepareerd, en toen kregen we bij missive van de Minister van Waterstaat bevel het opgehoogde gedeelte achter Schansberg af te graven, wat de raad echter niet wilde. Hoe of het nu verder daarmee zal gaan valt nog te bezien. Van 17 maart 1893 tot heden 13 Junij heeft het in dit jaar niet zooveel geregend dat de stroo????? liepen, dus eene droogte die veel schade doet. Voeder is bijna niet meer, veel bunders weiland die niet kunnen gemaaid worden en de beste zijn geen duizend kilo hooi op. Klaver wordt geene gemaaid voor hooi en voor twee paarden haalt men dezelve met de kruikar. Rogge en tarwe staan goed, vooral rogge behoeft niet beter, doch de zoomervruchten dat geeft niets als het niet haast regent, en zoo koste het hooi tot honderdvijftien francs de 1000 kilo. Vele menschen die er te missen hadden wilde meer hebben, doch later op het vroegjaar moesten ze hetzelfde afgeven voor zestig franc, dus als het eens hoog is gaat het omlaag waardoor men bedrogen uitkomt.

1894

1894 is eenen goeden oogst gewassen en het vee duur, zoodat het voor den boer een goed jaar was. De weg hiervoor gemeld is blijven liggen zooals ik denk dat hij altijd zal blijven.

1895

1895 was een slecht voorjaar doch in Mei begon alles op te schieten en alles leverde redelijk op. Het vee duur doch land gesloten, er werd enorm veel vee gesmokkeld naar Belgie en Pruissen. Het mond en klaauwzeer was in Limburg zoo goed als geheel geweken, en toch bleven de grenzen gesloten.

Dit jaar was zeer veel wild, toen heb ik een jaar door het geheele veld mogen jagen, en honderd reeën? en veertig hazen, en tweehonderdveertig patrijzen geschoten. Het jaar daarna hebben wij de jagt gedeeld : Mr. Barbou, Willem Schoolmeesters en ik. Daarna is de jagt door de Gemeente verpacht, en bracht 200 gulden op.

1896

1896 was een goed jaar voor den boer. Alles was redelijk gelukt, behalve haver en boekwijn, deze laatste wordt bijna niet meer gezaaid, men won bijna niet meer het zaaigoed terug, dus geen spekkoek meer als van tarwemeel.

Het vee bleef altijd aan een goeden prijs, de Pruissen kochten de goede koeijen, betaalde aan ons huis, en zeiden waar ze geleverd moesten worden, zonder hunnen naam te zeggen uit vrees verraden te worden.

Onderste rij, van links naar rechts: Graatje Schlangen, H. Peurteners, Sjang van Laar, Schepen Schulpen en Sjang Pustjens. Bovenste rij: Schrijnemakers, Sefke Sanders, Jacob Vanneer, Dreesen en Sjang Bussers

1897

1897 Was over het algemeen goed maar de granen waren zeer goedkoop, zoodat de meeste boeren bijna alles opvoederden. Er werd de eerste centrifuge opgericht in Roosteren en wel bij Herman Hendrik Jennissen, die samenwerkte en de boter eerst naar Luik zond tegen hoge prijzen, zoodat zij die daarin waren veel geld voor hun voeder terug maakte, edoch velen wilden er niet van hooren wijl ze meenden, dat het arm huishouden was, edoch het tegendeel is waar, wat wij allen ondervonden hebben.

1898

Den 28 Junij brandde Kokkelerhoftotaal af Het was aangestoken door een jongen van 12 jaar die ze niet recht op iij had. Ze hebben hem gevat, maar weer op vrije voeten gesteld, zonder straf. Er verbrande 4 varkens, het ander vee werd gered.

De oogst en hooi was goed gelukt. De handel ging al beter. In het najaar deed Belgie de grenzen open. Kooplieden van Schaffen bij Diest brachten alle veertien dagen doormalkaar 2 tot 300 en meer koeijen, alle oude, met eene jonge en vaarsen mochten niet door, dit bracht veel voordeel aan Roosteren, en aan Maseijk nog meer, wijl ze daar tien dagen moesten blijven stallen om quarantine te houden.

1899

Oogst redelijk, hooi weinig, maar duur. Ook de tweede centrifuge werd opgericht en beide coporative gemaakt. De boter werd verzonden naar de Mijnt te Maastricht. Nu

waren ze allen, ermee opgezet en het heeft geene arme boeren meer, die ??? en vee hebben, de eigen weilanden die afgemaakt kunnen worden zijn allen verpacht aan de kooplieden aan hooge prijzen. In de zomer gaat al het vee de weiden in voor de dagen dat ze in Roosteren moeten blijven.

1900

Oogst voortreffelijk, handel vlot. Voor eene goede koe, het komt er niet op aan of ze oud is als ze maar tanden heeft, is de prijs van 70 tot 100 stuk van 5 francs, en alles gaat van de hand wat maar melkbaar is. ook hebben ze dit jaar nieuwe stallen gebouwd door het gouvernement, waar ze 300 tot 340 koeijen kunnen stallen, eene opbrengst van ieder veertien dagen van plusminus zeshonderd francs, daarbij de in komende regten 3 centimes de kilo levend gewicht, dat is voor het rijk zoo wat vijfduizend francs per quarentaine

1901

Oogst goed, veel hooi en nagras. Het vee al duurder, de boter duur, alles goed voor den boer, behalve voor de boeren van Transvaal, waar de oorlog vreeselijk woed. De aardappelen bijzonder goed gelukt, maar goedkoop, zoodat ze maar 3,50 fl. kostte, dit is wat weinig om er zooveel blijven te planten, volgens gedacht van de meeste boeren. De Klaverzaad is zelden zoo goed gelukt als dit jaar. 100 kilo op de 100 kleine roeden en koste 33 cents het pond

1902

Oogst goed, hooi en nagras ook goed, maar klaverzaad geene gewassen. De aardappelen weiniger geplant en minder opgebracht. Prijs 5 francs op het voor 1903 tot 8,50 fl. Handel in vee altijd levend. Wij hebben dat jaar ondervonden dat koeijen die mond en klauwzeer gehad hadden hetzelfde met meer of te zeggen binnen drie, vier jaren niet meer krijgen. Het was ons op stal gebracht door eene koe van de koopman, en al het jongvee kreeg het, doch die het gehad hadden bleven allen vrij. Dit is bij ondervinding.

1903

Den heele winter geen sneeuw, twee ????? hard gevoren met lang. Maart mooi weer. April de heele maand hagel en sneeuw en regen, begin Mei groot water. Alles buitendijks onder water, veel in het veld. Ardappelen verzopen. Op 15 Mei op sommige plaatsen nog niet op het land komen. Veel haver onder water. Die uit was niet verzopen, maar die niet uit was geheel weg. de oogst goed en hooi in overvloed, zoodat het een goed jaar was voor de boeren.

W. Schulpen

1904

was gelijk aan het vorige. Het vee werd alle jaren duurder, zodoende bleef het goed voor de boer. De melkerijen gingen goed. De boter duur en bijna alle jaren duurder. Granen goedkoop. Alle boeren moeten graan koopen. Dit komt door dat het vee en boter duur is. De winter was zacht en geen groot water, wat voor ons het voordeligst is.

1905

Het zelfde weer van vorig jaar. Niet buiternate gevoren. Bijna geene sneeuw, al een dag hevig sneeuwde, des anderen daags was hij weer weg, zoodat we ook weinig water hebben gehad. Den oogst was doorgaans goed maar de aardappelen worden alle jaren schlechter. de magnumbonum, de handelsaardappel begint zijn beste dagen geleefd te hebben, zoodat eenen enkelen boer nog eens goede heeft. Vee en boter altijd even duur. De klaverzaad was zeer goed. Het land begon in prijs te stijgen. De boeren hebben geld.

1906

Eenen middelmatigen winter. Laat voorjaar, veel hooi en nagrass. Den oogst goed behalve haver en aardappelen. Men legt zich toe op een ander soort, roode en eigenheimers, maar die rotten de meeste jaren zoo dat men genoodzaakt is dezelve maar gauw moet gebruiken en opvoeren, daarom hebben al enkele boeren zich nieuwe magnumbonum aangeschaft die goed meevielen, dewelke toen nog 10 gulden de honderd kilo kostte. Vee en boter altijd even duur.

1907

Begon met veel nat weer. Slecht voorjaar. Daarbij kwam nog dat het in Mei groot water werd. Vele aardappelen in de laagten verzoopen en veel gras ondergelopen. Edoch daar had het geen kwaad aangedaan, wyl het nog vroeg en met vroeg gewassen was. Veel hooi maar geen nagrass. Het hooi kostte in den winter honderd fr. de duizend kilo. Al meer nieuwe aardappelen waren geplant. Ze koste nog zes gulden de 100 kilo, ze kwamen uit Silezie. Den oogst was bijzonder goed maar weinig fruit en geen klaverzaad. Het fruit koste dooreen 22 fr. de 100 kilo, de klaverzaad is nooit zoo duur geweest. Hij koste tot 85 cents het pond.

1908/1909

Weinig winter, tamelijk goed voorjaar. De granen stonden allen op het mooist. Wel wat te goed, daar kwam in Junij veel regen en felle wind, waardoor alles of bijna alles plat voor den grond sloeg, wat aan alle vruchten veel nadeel deed, zoodat de oogst onder het gemiddelde bleef. Veel hooi en nagrass, van de de nieuwe magnumbonum die dit jaar veel gekocht werden, brachten veel op, maar de oude ook zeer weinig. De prijs was in October drie gulden de 100 kilo. Het vee duur. Eene goede koe, nog maar vijfhonderdvijftig kilo wegende, maar schoon kilos, koste vijfhonderd fr. Den 18 October vroom het zoo hard dat de bieten die de kop af hadden totaal bevroren en dagen daarna vroom het mij even hard: zoodat de koroten allen veel geleden hadden. Op het ?jaar 1909 werden ze ???? rot. Het hooi koste in April en Mei 125 fr. de 100 kilo, in dit jaar was weinig hooi, en veel bedorven door de regen. Het was altijd koud, en den eerste Julij was het groot water zoodat de grienden bijna geheel onder water

liepen. Veel hooi ging drijven, alzo betaalde men in Julij voor goed hooi reeds 125 fr. p. 100 kg.

In het laatst van Julij begon men eerst koren te maaijen edoch het was nog niet rijp. Toen hadden we nog geen drie dagen zomerweer gehad en alle dagen regen, zoodat de kersen ziek werden op de boomen, en niet meer verkoopbaar waren. Peren waren zeer veel, pruimen geene en appelen op de meeste geene. In het laatst van Julij zijn ze verkocht a 19 tot 20 fr. de 100 kilo op het hout, de oogst heeft nooit zoo op 't veld gestaan, alles even goed. God geve dat wij hem beter binnen krijgen dan het hooi. Tot 29 Julij altijd koud en nat, geen harde maar eenen winter van zes volle maanden. Het was een best jaar voor den boer. De vruchten waren goedkoop en het vee duur.

1910

Het begin was met gunstig. Den 1ste Maart was het groot water zoodat de Hollandsche koeijen dien dag binnen gingen tot halfweg den buik door het water moesten, en de leijersmannen en vrouwen tot aan de heupen door het water moesten. Het vee is altijd nog even duur, en er komen alle veertien dagen geregeid drie à vier honderd voor Belgie. De oogst was goed en kwam goed binnen.

1911

was ook goed voor den boer. Er was eenen goeden oogst gewassen en het vee altijd even duur. De vruchten waren wel wat duurder dan vorig jaar, maar de boer kreeg wat hij voerde goed betaald. De varkens waren ook duur, het hooi koste honderd fr. de 1000 kilo. Het fruit: appelen 19 fr. de 100 kilo. Men begint op alle plaatsen wat het minste maar ervoor geeigend is fruitweiden aan te leggen, edoch al lang heeft men gemeend dat door de veel weiden te beplanten, dat het fruit goedkoop zal worden, doch ik ben van gedacht dat het niet zoo zal zijn.

1912

Onderscheid zich door een goed voorjaar, er was veel fourage gewassen en eenen goeden oogst die goed binnen kwam, behalve de haver die bijna totaal rot werd, en veel in de mest moeten varen of in het veld laten liggen. Toen brak de oorlog uit in de Balkanstaten met Turkeije, dat maakte dat de vruchten duurder werden. Nooit zijn meer appelen en peren gewassen en toch zijn ze verkocht tot 15 fr. op het hout. Het vee altijd even duur, ook paarden waren zoo duur als ze nog nooit geweest zijn. Voor een van drie à vier maanden betaalde men 5 a zeshonderd francs, een middelpaard twaalfhonderd fr., altijd maar goed voor de boer.

Het land was ook wel een gulden per roede opgeslagen en hier in de Gemeente is voor meer dan drie maal honderdduizend gulden binnen de vier laatste jaren verkocht, en alles door de boeren gekocht, zoodat bijna geen Heeren hier land meer hebben.

1913

Het laatst van het vorig en dit jaar heeft het maar eene nacht gevoren, maar ook zoo hard dat op eene nacht het ijs droeg, en vervolgens altijd zacht weer geweest. Er waren weinig appelen en peren. Pruimen en kersen zoo goed als geene, de oogst

buitengewoon goed, bijzonder de haver nooit beter geweest. Het vee duur. In den oogst bood eenen koopman op twee plaatsen hier in het dorp voor eenen os van drie en een half jaar 700 fr. om nog mee te werken. De appelen zijn het meeste verkocht aan 20 fr. de 100 kilo en op heden den 30 November betaald men voor goede appelen door malkaar 30 fr. de 100 kilo, dus zij worden nog niet goedkoop. De oorlog is gedaan, maar het broeit nog aitijs van binnen.

1914/1915

De winter is zeer zacht geweest, en een weinig water gehad, doch geen schade gedaan. De hooioogst goed geweest, en veel opgebracht. De oogst staat goed op het veld, het fruit beloofd niet te veel edoch zal op eenige plaatsen nogal redelijk fruit komen, behalve kersen en pruimen, waar de bloesem van bevroren is. Zooals ik in 1913 voorzien had is de oorlog gekomen, in begin Juli werd moord gepleegd op den troonopvoiger en zijne gemalin te Serajova, waarna de oorlogs verklaring van Oostenrijk tegen Servië volgde, en Rusland den oorlog verklaarde aan Oostenrijk en Engeland en Frankrijk aan Duitschland, of beter Duitschland aan Frankrijk op een Augustus, en de Duitschers den tweede Augustus reeds door Belgie op Frankrijk in rukten, en de Belgische neutraliteit schond, zoodat Belgie de strijd tegen Duitschland aanbod, wat voor Belgie ongelukkig is geworden, want op drie dagen viel Luik al. In de Walen pays hebben franktireurs op de Duitschers geschoten, en waar dat gebeurde hebben de Duitschers wreedaardig huis gehouden door brand en moord te plegen op burgers. Binnen veertien dagen waren alle vestingen langs de Maas en Antwerpen veroverd. De Franschen werden toen aangevallen, en zijn de Duitschers niet ver van Parijs doorgedrongen, maar zijn met hulp van Belgie en Engeland een eind terug geslagen, en nu staan ze tien maanden op dezelfde plaats. Niemand kan vooruit, ofschoon de strijd voorduurd in de grootste hevigheid, en ongelukkig voor allen wegens de vele dooden en gewonden. Te gelijkertijd drongen de Russen in Oost-Pruissen en Galicie alles verbrandende en verwoestende waar ze kwamen, tot dat ze door de Duitschers en Oostenrijkers tot staan werden gebracht en nu op zeventien Aug. geheel uit Pruissen, Polen en oostenrijk verdreven zijn, en de Duitschers en Oostennijkers gaan nu in Rusland zelf hard vooruit.

Oostenrijk en Servië zijn ook nog aan het vechten op heden den 20 Augustus, zoowel als Turkije met Engelschen en Franschen in de Dardenellen, waar ook niemand veel succes heeft, eene verschrikkelijke moordpartij.

Dan nog Italie die eerst bondgenoot was van Pruissen en Oostenrijk, heeft de wapenen opgenomen tegen Oostenrijk. Op dat front duurt het nu ook al zes weken en niemand kan merklijk vooruit zoover op heden den 25 Augustus 1915.

JEZUS, MARIA, JOZEF.

†

BID VOOR DE ZIEL VAN ZALIGER

WILHELMUS SCHULPEN

weduwnaar van

Maria Elisabeth SCHREURS

Lid der H. Familie
Oud-Wethouder en Oud-Ambtenaar van den
Burgerlijken Stand der gemeente Roosteren.

De dierbare overledene werd geboren te Roosteren, den 6 Februari 1840, en overleed aldaar den 1 November 1923, gesterkt door de Genademiddelen van onze Moeder de H. Kerk.

—

In eene meer dan 56 jarige echtverbintenis was hij het toonbeeld van een Christelijk echtgenoot, vol liefde en toewijding.

Als degelijk huisvader heeft hij zijne kinderen weten op te voeden in de vreeze Gods, en heeft hij steeds het voorbeeld gegeven van een waren Christelijken levenswandel.

Gedurende de 30 jaren dat hij deel uitmaakte van het Bestuur der Gemeente, heeft hij zich aller achtung verworven door zijn nauwgezette plichtbetrachting.

Hij heeft het lijden dat God hem overzond gedragen met christelijk geduld, met volle onderwerping aan den H. Wil Gods, en daarom hopen wij dat hij, gelouterd door de beproeving, de kroon des levens reeds heeft ontvangen.

Vaartwel, lieve kinderen; wilt niet treuren, maar blijft mij steeds gedenken in uwe gebeden.

Zoet Hart van Jezus, maak dat ik U meer en meer beminne. 300 d. afl.

Zoet Hart van Maria, wees mijn heil! 300 d. afl.

MAESEYCK. — P. VAN VENCKENRAY-ROEX.

(ander handschrift)

De Mark is aan eenen cent tegen Holland geld, de franc 16 cent, zoodat die menschen niets meer kunnen koopen, en is de schade ook voor Holland. De appels kosten op hersfst en tot na nieuw jaar nog maar 3 gulden de 100 kilo en bijna niet kwijt te raken. In 1923 kost eene beste koe nog 300 gulden. Een stamboekmeme die over twee jaar 3 à vierduizend gulden koste, kan men nu, het is Januari, voor vier à vijfhonderd gulden koopen, en zoo is het met alles wat de boer te missen heeft, behalve boter en eier, dat nog aan prijs is, de winkelwaren zijn ook nog duur genoeg. 12 Januari zijn de Franschen en Belgen naar Duitschland in getrokken en hebben het Koolengebied Roerbekken bezet. Ze zijn tot Essen wat ze reeds bezet hebben. De Amerikanen zijn vertrokken. Nu is zeker alle gevaar voor oorlog want als de Pruis zich goed helpen kan, het spelletje was reeds bezig, maar nu is een geluk zoo men meent dat hij geen voorraad aan wapens en munitie heeft.

Bijlage

Gegevens van Wilhelmus (Willem) Schulpen

Geboorte

Geboren op donderdag 6 februari 1840 in Roosteren [bron: Schulpen-Schreurs 1900 - 2001] als zoon van Edmundus (Edmond) Schulpen en Maria Sophia Delsing.

Notitie Willem:

Beroep: Landbouwer. Was ook schepen van de gemeente Roosteren. Hield van 1865 tot 1923 een dagboek bij: 'Memorie van landbouwvoorvallen'.

Op de achterkant van de foto met het echtpaar Schulpen-Schreurs staat geschreven: 'Willem, karrevrachter, vond Elisabeth te Grevenbicht in de deur van een herberg'.

Partner

Willem trouwde, 24 jaar oud, op donderdag 17 november 1864 in Papenhoven [bron: Schulpen-Schreurs 1900 - 2001] met **Maria Elisabeth (Elisabeth) Schreurs**, 20 jaar oud, geboren op woensdag 10 juli 1844 in Grevenbicht [bron: Schulpen-Schreurs 1900 - 2001] als dochter van Joannes Wilhelmus (Jan Willem) Schreurs en Gertrudis Elisabeth Demandt. Elisabeth is overleden op maandag 6 december 1920 in Roosteren, 76 jaar oud [bron: Schulpen-Schreurs 1900 - 2001].

Kinderen van Willem en Elisabeth:

1. Maria Catharina (Marie) Schulpen, geboren op vrijdag 27 oktober 1865 in Roosteren [bron: Schulpen-Schreurs 1900 - 2001]. Marie is overleden op zaterdag 7 mei 1927 in Roosteren, 61 jaar oud [bron: Schulpen-Schreurs 1900 - 2001].

Marie trouwde in Roosteren [bron: Schulpen-Schreurs 1900 - 2001] met **Herman Hendrik (Herman) Jennissen**, geboren op zaterdag 12 oktober 1867 in Roosteren [bron: Schulpen-Schreurs 1900 - 2001]. Herman is overleden op vrijdag 24 januari 1941 in Roosteren, 73 jaar oud [bron: Schulpen-Schreurs 1900 - 2001].

2. Nicolaas (Nikla) Schulpen, geboren op donderdag 6 februari 1868 in Roosteren [bron: Schulpen-Schreurs 1900 - 2001]. Nikla is overleden op woensdag 16 juni 1954 in Maastricht, 86 jaar oud [bron: Schulpen-Schreurs 1900 - 2001].

Nikla trouwde met **Josephina Brigitta Gertruda Mulders**, geboren op dinsdag 7 oktober 1879 in Amby [bron: Schulpen-Schreurs 1900 - 2001]. Josephina Brigitta Gertruda is overleden op donderdag 19 november 1942 in Maastricht, 63 jaar oud [bron: Schulpen-Schreurs 1900 - 2001].

3. Willem Edmond (Edmond) Schulpen, geboren op dinsdag 29 maart 1870 in Roosteren [bron: Schulpen-Schreurs 1900 - 2001]. Edmond is overleden op maandag 10 juli 1933 in Roermond, 63 jaar oud [bron: Schulpen-Schreurs 1900 - 2001].

Edmond trouwde met **Maria Hubertina Elisabeth (Betje) Cranssen**, geboren op vrijdag 16 december 1870 in Stevensweert [bron: Schulpen-Schreurs 1900 - 2001] als dochter van Jacobus Hubertus Cranssen en Johanna Catharina

Hubertina Krijn. Betje is overleden op vrijdag 14 januari 1949 in Stevensweert, 78 jaar oud [bron: Schulpen-Schreurs 1900 - 2001].

4. Theodorus (Theodoor) Schulpen, geboren op dinsdag 13 augustus 1872 in Roosteren [bron: Schulpen-Schreurs 1900 - 2001]. Theodoor is overleden op donderdag 15 augustus 1907 in Roosteren, 35 jaar oud [bron: Schulpen-Schreurs 1900 - 2001].

5. Willem Hubert (Willem) Schulpen, geboren op woensdag 20 januari 1875 in Roosteren [bron: Schulpen-Schreurs 1900 - 2001]. Willem is overleden op vrijdag 7 juni 1940 in Roermond, 65 jaar oud [bron: Schulpen-Schreurs 1900 - 2001].

Willem trouwde met **Josephina Catharina Hubertina (Josephina) Haussmans**, geboren op zaterdag 19 maart 1881 in Buchten [bron: Schulpen-Schreurs 1900 - 2001] als dochter van Martinus Karolus Haussmans en Maria Catharina Hubertina Bustin. Josephina is overleden op zaterdag 28 november 1959 in Maastricht, 78 jaar oud [bron: Schulpen-Schreurs 1900 - 2001].

6. Maria Sophia (Sophie) Schulpen, geboren op donderdag 13 september 1877 in Roosteren [bron: Schulpen-Schreurs 1900 - 2001]. Sophie is overleden op woensdag 18 september 1935 in Roosteren, 58 jaar oud [bron: Schulpen-Schreurs 1900 - 2001].

Sophie trouwde in Roosteren [bron: Schulpen-Schreurs 1900 - 2001] met **Leonardus (Lei) Schlangen**, geboren op woensdag 23 maart 1870 in Roosteren [bron: Schulpen-Schreurs 1900 - 2001]. Lei is overleden op dinsdag 4 september 1962 in Sittard, 92 jaar oud [bron: Schulpen-Schreurs 1900 - 2001].

7. Jacobus Hubertus (Jaques) Schulpen, geboren op donderdag 22 juli 1880 in Roosteren [bron: Schulpen-Schreurs 1900 - 2001]. Jaques is overleden op dinsdag 21 oktober 1975 in Meerssen, 95 jaar oud [bron: Schulpen-Schreurs 1900 - 2001].

Jaques trouwde, 37 jaar oud, in 1918 in Meerssen [bron: Schulpen-Schreurs 1900 - 2001] met **Maria Ida Hubertina (Ida) Coenen**, 35 jaar oud, geboren op woensdag 15 maart 1882 in Neeritter [bron: Schulpen-Schreurs 1900 - 2001]. Ida is overleden op vrijdag 23 september 1955 in Maastricht, 73 jaar oud [bron: Schulpen-Schreurs 1900 - 2001].

8. Gertrudis Elisabeth (Betje) Schulpen, geboren op dinsdag 10 juli 1883 in Roosteren [bron: Schulpen-Schreurs 1900 - 2001]. Betje is overleden op zondag 3 november 1957 in Echt, 74 jaar oud [bron: Schulpen-Schreurs 1900 - 2001].

Betje trouwde, 27 jaar oud, op vrijdag 16 september 1910 in Roosteren [bron: Schulpen-Schreurs 1900 - 2001] met **Joannes Hubertus (Sjang) Vrehen**, 28 jaar oud, geboren op dinsdag 31 januari 1882 in Echt [bron: Schulpen-Schreurs 1900 - 2001]. Sjang is overleden op maandag 6 september 1954 in Sittard, 72 jaar oud [bron: Schulpen-Schreurs 1900 - 2001].

9. Mechtildis Elisabeth (Tilla) Schulpen, geboren op maandag 24 mei 1886 in Roosteren [bron: Schulpen-Schreurs 1900 - 2001]. Tilla is overleden op vrijdag 3 mei 1968 in Roosteren, 81 jaar oud [bron: Bustin-Janssen 1900 - 2000].

Tilla trouwde, 32 jaar oud, op zaterdag 20 juli 1918 in Roosteren [bron: Bustin-Janssen 1900 - 2000] met **Joannes Hendricus Hubertus (Harie) Bustin**, 42 jaar oud, geboren op woensdag 29 september 1875 in Holtum [bron: Geboorteakte] als zoon van Petrus Gerardus (Graatje) Bustin en Maria Christina Aloisia (Maria) Janssen. Harie is overleden op dinsdag 19 februari 1963 in Roosteren, 87 jaar oud [bron: Bustin-Janssen 1900 - 2000].

Notities bij huwelijk:

Lied geschreven door Willem Schulpen op de wijs van "Mijn Hemelhuis" ter gelegenheid van hun huwelijk:

*Tante Tilla, nu gij zult getrouwd,
Rust op uwe schouders,
wordt u toevertrouwd,
het ouderhuis en erven,
vragen om uw zorg.
Dat zij die niet derven,
gij staat daarvoor borg.*

*Ome Harie, wees ten allen tijd,
voor uw enig bruidje,
liefde en innigheid.
Troost haar in haar zorgen,
jubel in haar vreugd,
dan zal god wel zorgen,
Dat gij u steeds verheugd.*

*Grootmoe, Grootpa, moog deez' nieuwe zoon,
slechts geluk u brengen,
Een parel aan uw kroon.
In uw oude dagen,
zijn een steun en vreugd.
Maakt uw levensdagen,
wederom tot jeugd.*

*Als een wolkje soms een plots verschijnt,
straalt de zon der liefde,
en de wolk verdwijnt,
eer de dag weer aanbreekt,
is er vrede en rust.
Twist is bij het naar bed gaan, afgekust.
(Bron: Liza Bustin)*

Overlijden

Willem is overleden op donderdag 1 november 1923 in Roosteren, 83 jaar oud [bron: Schulpen-Schreurs 1900 - 2001].

Feiten

Beroep:

Landbouwer [bron: Schulpen-Schreurs 1900 - 2001]

Leeftijd bij belangrijke gebeurtenissen

- 24 Getrouwd met Elisabeth. (op donderdag 17 november 1864)
- 25 Dochter Marie geboren. (op vrijdag 27 oktober 1865)
- 28 Zoon Nikla geboren. (op donderdag 6 februari 1868)

- 30 Zoon Edmond geboren. (op dinsdag 29 maart 1870)
- 32 Zoon Theodoor geboren. (op dinsdag 13 augustus 1872)
- 34 Zoon Willem geboren. (op woensdag 20 januari 1875)
- 35 Vader overleden. (op woensdag 26 mei 1875)
- 37 Dochter Sophie geboren. (op donderdag 13 september 1877)
- 40 Zoon Jaques geboren. (op donderdag 22 juli 1880)
- 43 Dochter Betje geboren. (op dinsdag 10 juli 1883)
- 46 Dochter Tilla geboren. (op maandag 24 mei 1886)
- 54 Kleindochter Maria geboren. (op donderdag 8 november 1894)
- 55 Kleinzoon Kla geboren. (op dinsdag 19 november 1895)
- 61 Kleindochter Tiel geboren. (op zaterdag 16 februari 1901)
- 62 Kleindochter Mariake geboren. (op woensdag 2 juli 1902)
- 62 Kleindochter Sophie geboren. (op oudjaarsdag woensdag 31 december 1902)
- 63 Kleinzoon Charles geboren. (op maandag 18 januari 1904)
- 64 Kleindochter Mariake overleden. (op zaterdag 11 juni 1904)
- 64 Kleindochter Tilke geboren. (op donderdag 13 oktober 1904)
- 64 Kleinzoon Edmond geboren. (op zaterdag 7 januari 1905)
- 65 Kleindochter Mies geboren. (op woensdag 19 juli 1905)
- 66 Kleindochter Lieske geboren. (op zaterdag 20 oktober 1906)
- 67 Kleindochter Jos geboren. (op vrijdag 15 februari 1907)
- 67 Kleinzoon Annie geboren. (op maandag 1 juli 1907)
- 67 Zoon Theodoor overleden. (op donderdag 15 augustus 1907)
- 68 Kleinzoon Wil geboren. (op vrijdag 13 maart 1908)
- 68 Kleindochter Jacqueline geboren. (op woensdag 14 oktober 1908)
- 69 Kleindochter Maria geboren. (op dinsdag 7 december 1909)
- 69 Kleinzoon Wim geboren. (op donderdag 13 januari 1910)
- 70 Dochter Betje getrouwd. (op vrijdag 16 september 1910)
- 71 Kleinzoon Leo geboren. (op woensdag 3 mei 1911)
- 71 Kleinzoon Wiel geboren. (op woensdag 26 juli 1911)
- 73 Kleinzoon Lambert geboren. (op maandag 10 februari 1913)
- 73 Kleinzoon Pierre geboren. (op dinsdag 25 maart 1913)
- 73 Kleinzoon Pierre geboren. (op zondag 31 augustus 1913)
- 73 Kleindochter Jeanne geboren. (op zaterdag 29 november 1913)
- 75 Kleindochter Jeanne geboren. (op woensdag 24 maart 1915)
- 75 Kleindochter Maria geboren. (op woensdag 22 september 1915)
- 75 Kleinzoon Nic geboren. (op maandag 25 oktober 1915)
- 76 Kleinzoon Nic geboren. (op dinsdag 25 april 1916)
- 76 Kleindochter Jet geboren. (op dinsdag 10 oktober 1916)
- 77 Zoon Jaques getrouwd. (in 1918)
- 78 Dochter Tilla getrouwd. (op zaterdag 20 juli 1918)
- 78 Kleindochter Maria geboren. (op zondag 6 oktober 1918)
- 79 Kleindochter Tilla geboren. (op zaterdag 24 mei 1919)
- 79 Kleindochter Tiny geboren. (op woensdag 1 oktober 1919)
- 80 Kleindochter Lies geboren. (op vrijdag 19 november 1920)
- 80 Echtgenote overleden. (op maandag 6 december 1920)
- 81 Kleindochter Liza geboren. (op vrijdag 8 april 1921)
- 82 Kleinzoon Jan geboren. (op donderdag 6 juli 1922)
- 82 Kleindochter Jessie geboren. (op maandag 22 januari 1923)
- 83 Kleinzoon Joseph geboren. (op woensdag 14 maart 1923)

- 83 Kleinzoon Joseph overleden. (op woensdag 14 maart 1923)
83 Kleindochter Jacquélien geboren. (op maandag 26 maart 1923)